
OBSAH

ÚVOD	15
POUŽITÉ ZKRATKY	19
ČÁST PRVNÍ	
VÝVOJ A PRÁVNÍ SYSTÉM V EVROPSKÉ UNII	23
KAPITOLA I.	
HISTORIE A GENEZE EVROPSKÉ INTEGRACE	25
1. Poválečné hospodářské integrační aktivity	25
1.1. Založení Evropských společenství	25
1.1.1. <i>Evropské sdružení uhlí a oceli (ESUO)</i>	26
1.1.2. <i>Evropské hospodářské společenství (EHS)</i>	27
1.1.3. <i>EURATOM</i>	28
1.2. Evropské sdružení volného obchodu (ESVO)	29
2. Politické integrační aktivity	31
2.1. Evropské obranné společenství (EOS)	31
2.2. Rada Evropy	32
2.3. Západoevropská unie (ZEU)	33
3. Rozšiřování a upevňování integrace	35
3.1. Širší politický kontext	35
3.2. Jednotný evropský akt	37
3.3. Schengenský systém	38
3.4. Smlouva o EU	38
3.5. Země střední a východní Evropy	40

KAPITOLA II.

INSTITUCIONÁLNÍ SYSTÉM EVROPSKÉ UNIE	41
1. Organizační a funkční aspekty EU	41
2. Instituce a orgány EU	43
3. Základní orgány EU	44
3.1. Evropská rada	44
3.2. Rada EU	44
3.3. Evropská komise	46
3.4. Evropský parlament	48
3.5. Evropský soudní dvůr	49
3.6. Účetní dvůr	52
3.7. Evropská centrální banka	52
4. Další instituce Unie	53
4.1. Hospodářský a sociální výbor	53
4.2. Výbor regionů	53
4.3. Evropská investiční banka	54
4.4. Evropský ombudsman	55

KAPITOLA III.

ZÁKLADNÍ INFORMACE A INSTITUTY EVROPSKÉHO

PRÁVA	57
1. Společné a koordinované politiky ES	57
2. Hospodářská a měnová unie	59
3. Zásady subsidiarity, proporcionality a loajality	60
4. Čtyři základní svobody Společenství	62
4.1. Volný pohyb zboží	62
4.2. Volný pohyb služeb	63
4.3. Volný pohyb kapitálu	64
4.4. Volný pohyb osob, výjimky a kompenzační bezpečnostní opatření	65

KAPITOLA IV.

PRÁVO A PRÁVNÍ SYSTÉM V EVROPSKÉ UNII	73
1. Pojem evropské právo	73
2. Prameny komunitárního práva (práva ES)	76
2.1. Primární právo ES	78
2.2. Sekundární právo ES	78

2.2.1. Nařízení	78
2.2.2. Směrnice	79
2.2.3. Rozhodnutí	79
2.2.4. Doporučení a stanovisko	80
2.3. Mezinárodní smlouvy	81
2.4. Obecné právní zásady Společenství	82
2.5. Judikatura Evropského soudního dvora	84
3. Prameny unijního práva (práva EU)	85
3.1. Primární právo EU	85
3.2. Sekundární právo EU (právní akty třetího pilíře)	86
3.2.1. Rámcové rozhodnutí	87
3.2.2. Rozhodnutí (EU)	87
3.2.3. Společný postoj	88
3.2.4. Úmluvy	88
4. Původní nástroje třetího pilíře (před Amsterdamem)	90
Znázornění základních etap vývoje evropského práva	92
5. Institut posílená spolupráce (flexibilita)	93
5.1. Podstata a charakter posílené spolupráce	93
5.2. Obecné předpoklady pro posílenou spolupráci	95
5.3. Předpoklady posílené spolupráce v prvním pilíři	96
5.4. Posílená spolupráce ve druhém pilíři	97
5.5. Posílená spolupráce ve třetím pilíři	98
6. Tvorba evropského práva (legislativní proces)	100
Schéma standardní komunitární procedury	102

KAPITOLA V.

OCHRANA ZÁKLADNÍCH PRÁV V EVROPSKÉ UNII	103
1. Systém ochrany základních práv v EU	103
1.1. Geneze systému	103
1.2. Prameny základních práv v EU	108
2. Charta základních práv EU	111
2.1. Občanství Unie	111
2.2. Vypracování Charty	112
2.3. Obsah Charty	113
2.4. Právní dimenze Charty	114

ČÁST DRUHÁ	
EVROPSKÝ PROSTOR SVOBODY, BEZPEČNOSTI	
A PRÁVA	121
KAPITOLA VI.	
CÍL UNIE – PROSTOR SVOBODY, BEZPEČNOSTI	
A PRÁVA	123
1. Charakteristika prostoru svobody, bezpečnosti a práva ...	123
2. Navazující zásadní opatření EU	129
2.1. Vídeňský akční plán k Amsterdamu	129
2.2. Tampere	131
3. Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek v rámci Unie	134
3.1. Vymezení pojmu v evropském právu	134
3.2. Volný pohyb osob jako determinující faktor	136
4. Evropská policejní akademie (CEPOL)	140
KAPITOLA VII.	
KOMUNITÁRNÍ ÚPRAVA PROBLEMATIKY JUSTICE	
A VNITŘNÍCH VĚCÍ (PRVNÍ PILÍŘ)	145
1. Společná základní východiska	145
2. Výklad hlavy IV Smlouvy o založení ES	147
2.1. Realizační opatření	147
2.2. Azyl, přistěhovalectví a pobyt	149
2.3. Omezení působnosti hlavy IV	151
2.4. Soudní spolupráce v občanskoprávních věcech	151
2.5. Spolupráce správních orgánů	152
2.6. Přechodná úprava legislativních postupů	153
3. Úloha a pravomoci Soudního dvora	154
4. Zvláštnosti pro některé státy EU	156
4.1. Spojené království a Irsko	156
4.2. Dánsko	157
5. Společná azylová politika (dublinké standardy)	158
5.1. Vývoj azylové politiky k Dublinu	158
5.2. Nařízení ES stanovící kritéria a mechanismy určení státu	160
5.3. EURODAC	163
5.4. Otázky harmonizace standardů azylové politiky	165

KAPITOLA VIII.

UNIJNÍ ÚPRAVA PROBLEMATIKY JUSTICE A VNITŘNÍCH VĚCÍ (TŘETÍ PILÍŘ)

1. Charakteristika unijní oblasti	167
1.1. Vstupní informace	167
1.2. Dopady Amsterodamské smlouvy	168
2. Výklad hlavy VI Smlouvy o EU	170
2.1. Základní cíle a postupy	170
2.2. Formy policejní spolupráce	171
2.3. Soudní spolupráce v trestních věcech	173
2.4. Působení na území jiného členského státu	175
2.5. Omezení působnosti hlavy VI	176
3. Právní nástroje a opatření	176
3.1. Právní akty třetího pilíře	176
3.2. Koordinační výbor	177
3.3. Role orgánů EU ve třetím pilíři	177
3.4. Příslušnost Evropského soudního dvora	178
4. Zvláštní případy rozhodnutí Rady	179
4.1. Spolupráce s třetími subjekty	179
5. Možnosti transferu přijetí právních aktů	180
<i>Schéma rozhodování</i>	181
<i>Schéma spolupráce</i>	182

KAPITOLA IX.

ACQUIS JUSTICE A VNITŘNÍCH VĚCÍ A PRÁVNÍ

APROXIMACE	183
1. <i>Acquis communautaire</i>	183
1.1. Pojem <i>acquis communautaire</i>	183
1.2. Komplexní <i>acquis</i> justice a vnitřních věcí	184
1.3. Výjimky v přijímání a aplikaci <i>acquis</i>	187
2. Sbližování práva a harmonizace v rámci Unie	188

KAPITOLA X.

SCHENGEN	191
1. Vznik schengenského systému spolupráce	191
2. Mechanismus Schengenu	194
3. Schengenská prováděcí úmluva	197
3.1. Obecná charakteristika	197

3.2. Zrušení kontrol na vnitřních hranicích a vnější hranice ..	198
3.3. Vízová politika	201
3.4. Policejní spolupráce	204
3.5. Vzájemná spolupráce v trestních věcech	206
3.6. Schengenský informační systém	209
3.7. Ochrana osobních údajů	214
4. Protokol o začlenění schengenského acquis do rámce	
EU	215
4.1. Základní charakteristika	215
4.2. Poznámky k Schengenskému protokolu	216
4.3. Výjimky pro Dánsko, Spojené království a Irsko	217
5. Etiologie právních aspektů Schengenu	218
5.1. Vývojová období	218
5.2. Právní charakteristika	219
6. Začlenění nových států Unie do Schengenu	221

KAPITOLA XI.

EUROPOL	225
1. Vznik Europolu	225
2. Právní základ činnosti Europolu	227
3. Organizace Europolu	229
4. Cíle Europolu	231
5. Úkoly Europolu	232
6. Počítačový a informační systém	233
7. Styční důstojníci	235
8. Národní jednotky Europolu	236
9. Spolupráce Europolu s Interpolem a dalšími subjekty	237
10. Nové funkce Europolu po 11. září 2001	239
11. Spolupráce Europolu s Českou republikou	240
<i>Závěrem</i>	243
<i>Schéma organizační struktury Europolu</i>	244

KAPITOLA XII.

FORMY A NÁSTROJE POLICEJNÍ A SOUDNÍ SPOLUPRÁCE VE VĚCÍCH TRESTNÍCH	245
1. Společné vyšetřovací týmy	245
1.1. Společné vyšetřovací týmy – nový unijní nástroj	245
1.2. Pojetí společných vyšetřovacích týmů	249

1.3. Právní úprava společných vyšetřovacích týmů	252
1.4. Vzájemná pomoc ve věcech trestních v rámci Unie	257
1.5. Participace Eurojustu, OLAF a Evropské justiční sítě	258
1.6. Participace Europolu	263
1.7. Závěrečné poznámky	264
2. Nástroje evropského práva	266
2.1. Eurojust	266
2.2. Úmluva EU o vzájemné pomoci	269
2.3. Evropský zatýkácí rozkaz	272
2.4. Evropská soudní síť	279
2.5. OLAF	281
3. Ochrana finanční zájmů Společenství	284
3.1. Základní právní úprava	284
3.2. Úloha Účetního dvora	290
3.3. Podvody s eurem	290
3.4. <i>Corpus Iuris</i>	291
3.5. Evropský veřejný žalobce	294
3.6. Závěrečné poznámky	295

ČÁST TŘETÍ

UNIJNÍ DIMENZE ZVLÁŠTNÍCH FOREM SPOLUPRÁCE	299
--	------------

KAPITOLA XIII.

CELNÍ SPOLUPRÁCE V BEZPEČNOSTNÍ OBLASTI	301
1. Vývoj celní spolupráce a její charakteristika	301
2. Právní základy a charakter celní spolupráce v bezpečnostní oblasti	303
3. Úmluva o celní spolupráci	305
3.1. Vznik úmluvy a její širší aspekty	305
3.2. Mechanismus unijní spolupráce podle úmluvy	307
3.3. Zvláštní formy přeshraniční spolupráce	310
3.4. Pravomoci Evropského soudního dvora	313
4. Celní informační systém (CIS)	314
4.1. Úmluva o používání informační technologie pro celní účely	314
4.2. Delimitace komunitárních a unijních druhů dat v CIS	315
5. Příručka pro společné celní kontroly	318
6. Spolupráce na úseku nedovoleného obchodu s drogami ...	320

KAPITOLA XIV.

MEZINÁRODNÍ TERORISMUS	323
1. Instrumenty mezinárodního práva	323
1.1. Úvodní vstup	323
1.2. Mezinárodněprávní aspekty boje proti terorismu	325
1.3. Vůdčí principy mezinárodního práva a realita po 11. září 2001	328
1.4. Protiteroristické mezinárodněprávní instrumenty	330
1.5. Mezinárodní trestní soud	333
2. Opatření a právní nástroje v rámci EU	334
2.1. Opatření v rámci Evropy	334
2.2. Evropské právo jako prostředek boje proti terorismu	337
2.3. Definice teroristického činu	339
3. Úloha a místo zpravodajských služeb	342

ČÁST ČTVRTÁ

CIVILNÍ OCHRANA A KRIZOVÝ MANAGEMENT	349
---	------------

KAPITOLA XV.

CIVILNÍ OCHRANA V RÁMCÍ EVROPSKÉ UNIE	351
1. Základní cíle civilní ochrany Společenství	351
2. Geneze opatření v oblasti civilní ochrany	352
3. Právní nástroje v oblasti civilní ochrany	357
3.1. Akční program civilní ochrany	357
3.2. Mechanismus zesílené spolupráce v oblasti civilní ochrany	359
3.3. Směrnice Seveso II	363
4. Nástroje řízení v jiných sektorech	363
(ochrana proti radiaci; podnikání; odpady; zemědělství; energie a doprava; výzkum; informační společnost; ochrana zdraví a spotřebitele)	
5. Průvodce civilní ochranou v EU	367
6. Integrované strategie EU	369
7. Vzdělávání v oblasti civilní ochrany	371
8. Opatření v oblasti civilní ochrany po 11. září 2001	372
9. NATO a civilní nouzové plánování	377
10. Některá zobecnění a poznámky k opatřením v rámci EU	380

10.1. Základní úkoly civilní ochrany v rámci Unie	380
10.2. Atributy efektivního řízení civilní ochrany	381
11. Harmonizační opatření ČR	382

KAPITOLA XVI.

CIVILNÍ ASPEKTY MANAGEMENTU KRIZOVÝCH

SITUACÍ	387
----------------------	------------

1. Společná zahraniční a bezpečnostní politika

(druhý pilíř)	387
----------------------------	------------

1.1. Charakteristika druhého pilíře	387
---	-----

1.2. Společná obranná politika	389
--------------------------------------	-----

1.3. Vysoký zástupce	390
----------------------------	-----

1.4. Nástroje a právní akty druhého pilíře	391
--	-----

2. Civilní aspekty managementu krizových situací

2.1. Základní východiska	395
--------------------------------	-----

2.1.1. Právní základ	395
----------------------------	-----

2.1.2. Budování schopností Unie k managementu krizových situací	396
---	-----

2.2. Struktury civilního krizového managementu	398
--	-----

2.2.1. Stálé výbory	398
---------------------------	-----

2.2.2. Koordinační mechanismus pro civilní krizový management	399
---	-----

2.2.3. Zvyšování standardů mezinárodních policejních misí	400
---	-----

2.2.4. Policejní akční plán a plánování	402
---	-----

2.3. Prioritní oblasti civilního krizového managementu	403
--	-----

2.3.1. Policie	403
----------------------	-----

2.3.2. Posílení právní státu (rule of law)	404
--	-----

2.3.3. Civilní správa	406
-----------------------------	-----

2.3.4. Civilní ochrana	407
------------------------------	-----

2.4. Závěrečné poznámky	409
-------------------------------	-----

EXKURZ

POZNÁMKY K NÁVRHU ÚSTAVY EU	413
--	------------

1. Úvodem	413
------------------------	------------

2. Obsah návrhu Ústavy EU	414
--	------------

3. Základní charakteristika	415
--	------------

4. Právní akty EU	416
--------------------------------	------------

5. Některé instituty a pojmy	417
6. Prostor svobody, bezpečnosti a práva	417
 ČÁST PÁTÁ	
INTERNETOVÁ STRÁNKA POLICEJNÍ AKADEMIE ČR	419
 POUŽITÁ LITERATURA	423
SUMMARY	431
VĚCNÝ REJSTŘÍK	437